

PERSHINGOVA ARMADA V OFENZIVI.

VELIKA JUGOSLOVANSKA MANIFESTACIJA ZA DEMOGRACIJO.

Spored
MANIFESTACIJA SLOVENSKEGA REPUBLIČANSKEGA ZDRUŽENJA za demokracijo, za vojni program Združenih držav in za osvojitve Jugoslovancev v nedeljo 15. septembra ob 9. dopoldne.

- A) Zbiranje jugoslovanskih organizacij, delegatov S. R. Z., S. N. P. J. in drugega občinstva točno ob 9. dopoldne na So. Racine Ave. in W. 19th St.
- Pohod:**
- 1) Redarji.
 - 2) Ameriška zastava in zastave društev.
 - 3) Slovenska godba.
 - 4) Skupina Slovencev, predstavljajočih slovensko zastavo.
 - 5) Delegatje in delegatkinje S. R. Z. in S. N. P. J. ter gostje.
 - 6) Srbi.
 - 7) Hrvati.
 - 8) Češka deputacija.
 - 9) Pevska društva Naprej iz Milwaukee, Slovan iz So. Chicago in Sava iz Chicago.
 - 10) Hrvatska godba Jelačić.
 - 11) Slov. delav. Sokol Chicago in eventualno drugi Sokoli.
 - 12) Mladina.
 - 13) Članice društva št. 47, SSPZ., št. 102, SNPJ., ženske podružnice SRZ. in drugo žensstvo.
 - 14) Članstvo društev Slavia, št. 1, Narodni vitezi, št. 39, Slovenski Dom, št. 86, George Washington, št. 270, Lincoln, št. 351, Fran. Farrer, št. 131, vsa SNPJ. — Slov. soc. klub št. 1 — Jugoslovani, št. 104, JSKJ. — Slovenska postaja Modern Woodmen of America. — Št. 1, št. 104, št. 100, vsa SSPZ. — Slovenija, št. 44, CSBPJ. — Zvon, št. 70, JSKJ. in eventualno druga društva.
- B) Pohod se bo pomikal po že objavljenih ulicah in dvorano Pilsen Auditorijuma.

- SPORED SLAVNOSTNEGA ZBOROVANJA:**
- 1) Predsednija: Filip Godina in Jože Ambrožič.
 - 2) Hrvatska godba: Star Spangled Baner.
 - 3) Govori Frank Kerže, član eksekutive SRZ.
 - 4) Godba igra Marzeljezo.
 - 5) Govori v angleškem jeziku. Govornike pošlje Državni obrambni svet.
 - 6) Godba igra himno "America".
 - 7) Govori A. Novotny v češkem jeziku.
 - 8) Godba igra "Hej Slovani".
 - 9) Govori Peter Kokotović v srbskem jeziku.
 - 10) Nastop pevskih društev: Naprej, Sava in Slovan.
 - 11) Nastop govornika in hrvatskem jeziku.
 - 12) Nastop milwaukeeške pev. društva Naprej.
 - 13) Govori John Terčelj, tajnik okrajne org. SRZ. za zapadno Penna.
 - 14) Govori Etbin Kristan.
 - 15) Godba.
 - 16) Zaključni govor Jože Ambrožiča iz Pennsylvanije.
- Jugoslovani, udeležite se vsi, komurkoli dopušča čas, te manifestacije za svetovno demokracijo.

Druga redna konvencija Slovenskega republičanskega združenja.

- Izvrševalni odbor: Frank Bostich, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.
- Nadzorni odbor: Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank V. Ianich.
- Delegati:**
- Za Slovensko Narodno Podporno Jednoto: Joseph Ambrožič in John Vogrich.
- Za Slovensko Svobodomiselnio Zvezo: Avgust Avčin in William Rus; namestnik Jacob Tisol.
- Za Slovensko Delavsko Porporno Zvezo: John Prostor.
- Za Jugoslovansko Katoliško Jednoto: Math. Pogorele in Anton Motz.
- Za Jugoslovansko Porporno Zvezo "Sloga": John Rezel in John Ermenec.
- Za Socialistični klub, Čitalnico in pevski zbor "Naprej" v Milwaukee, Wis.: John Kalan.
- Za Slovensko sekcijo soc. stranke: Frank Mrgole, Frank Podlipce.
- Za mladeniško podporno društvo "Danica" v Chicagi: Frank Mravlja.
- Za slovenski pevski in tamburaški zbor "Lira" v Chicagi: Adolf Misja.
- Za slovenski pevski zbor "Sava" v Chicagi: Frank Hren.
- Za slovensko postajo M. W. of A., št. 16211: Lorene Lotrič.
- Za društvo "Slovenija", št. 44, C. S. B. P. J.: John Stonich.
- Za slovenski delavski "Sokol" v Chicagi: John Kalin.
- Za slovensko književno društvo v Dubuque, Ia.: Karl H. Pogledich.
- Za dnevnik "Prosveta": Paul Berger.
- Za dnevnik "Enakopravnost": Janko N. Rogelj.
- Za "Proletarec": Jože Zavertnik, ml.

NABITE MEHAK PREMAG DO BOŽICA.

Kurivna uprava priporoča varčevanje s trdim premogom, ker ga ne bo dosti.

SAMO TRETJINA LANSKE KOLIČINE.

Chicago, Ill. — Raymond E. Durham, državni kurivni upravitelj, priporoča vsem konzumentom trdega premoga, da se poslužijo do Božice le mehkega premoga, kajti le na ta način jim je mogoče prihraniti trdi premog do januarja, ko pritisne najhujši mráz.

Vsak konzument bo dobil eno tretjino manj trdega premoga kot lani. Nikakor ni seveda praktično mešati trdi premog z mehkim. Vsak premog je treba rabiti zase. Kadar je milo vreme po zimi, naj se kuri z mehkim premogom, da se tako prihrani trdi premog za hudi mráz. Od sedaj pa do 26. decembra zadostuje mehki premog. Če bo vreme milo še po 25. decembrom, naj vsakdo še nadalje kuri z mehkim premogom, dokler ne pritisne oster mráz.

Zdaj dobe konzumentje le prvo tretjino trdega premoga, ki jima gre. Če se bodo ravnali po nasvetu, da ob milem vremenu rabijo mehak premog, bodo prav lahko izhajali s tretjino trdega premoga, ki jim je bila odkazana. Preden bodo konzumirali to tretjino trdega premoga, bodo lahko dobili še drugo tretjino.

Zima mogoče letos ne bo tako trda kot lani, ali pripraviti se je treba, do bo še hujša, kajti sedaj ne more nihče povedati, kaj nam prinese letošnja zima. Vsakdo naj se pripravi za zimo, posluša naj nasvet kurivne uprave in ne bo se mu treba bati, da bo pozimi zmrzoval.

V Chicagu so različne cene za premog. Ta diferena je nastala, ker pošiljajo premog po železnici in jezerih. Premog, ki ga dovažajo po železnici, ima seveda višjo ceno, kajti kurivna uprava je določila ceno za premog pri rudniku. Kurivna uprava je priporočila železniški upravi, da določi enako vozno za prevažanje premoga iz premogovniških središč v Chicagi, da se tako doseže enaka cena za premog enake kakovosti. Do sedaj še to priporočilo ni rešeno, ker mora napraviti pot skozi razne departmente.

TA JE DOBRA!

Ženeva, 12. sept. — V časopisu "Nashe Jedinstvo", ki kroži med Jugoslovani v Avstro-Ogrski, je izšla sledeča beseda:

"Nemški kronprinc je iz humanitarnih ozirnov odločil okupacijo Pariza."

Omenjeni list je nedvomno glasilo avstrijske vlade.

Washington, 12. sept. — Tukaj se slika glasovi, da se je z otvortivju ameriške ofenzive, ki ima za svoj cilj nemško trdnjavo Metz, vsekakor pričela odločilna bitka vojne.

Washington, 12. sept. — Iz Rio Janiera poročajo, da je brazilska vlada pretrgala stike z Avstrijo.

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno in nekoliko gorkeje. Lahki severozapadni in zapadni vetrovi. Povprečna temperatura v zadnjih 24 urah: 55. Solnce izhaja ob 6.27, zahaja ob 7.05.

TRANSPORT TORPEDIRAN VSI SO SE RESILI.

2800 ameriških vojakov je bilo na parniku, ki so ga napadli Nemci 200 milj od suhega.

FANTJE IZ CHICAGE IN CLEVELANDA NA LADJI.

Chicago, Ill. — Ko je kajzer napovedal brezobziren boj s potapljačami na morju, je mislil, da zmaga v nekaj mesecih. Vprav ta brezobziren boj na morju je pa zapečatil njegovo usodo.

Treba je iti med ljudstvo in poslušati, pa se lahko vsakdo prepriča, da je brezobziren boj na morju podžgal ameriško ljudstvo do skrajnega odpora in da se ljudska sodba vohbe glasi: "Kajzer in njegovi vladni podrepaniki morajo pasti."

Ko je došla v Chicagi vest, da je nemška potapljača izstrelila torped na transportno ladjo, na kateri je bilo 2.800 vojakov, ki so se vsi rešili, potapljača je pa bila razbita na kose, je bilo ljudstvo prepričano, da so korzarji prejeli zasluženo plačilo, kajzer pa ne bo dosegel nikdar svojega cilja, ampak ga bo doletela vsoda, ki gre po ljudski sodbi avto-kratam.

Brzjavka pravi na kratko: "Transportna ladja z 2.800 ameriški vojniki na krovu je bila torpedirana. Vsi so rešeni. Ladjo so zapeljali na obrežje."

Brzjavka nadaljuje, da so bili na ladji fantje iz Chicage in Clevelanda in da so vse transferirali na razruševalce. Takoj so odšli razruševalci na lov, da uničijo potapljačo. Bombe, ki eksplo- dirajo pod vodo, so napravile konec korzarski ladji. Mnogi vojniki so jasno videli, kako se je potapljača po eksploziji bomb dvignila iz morja, da se za vedno pogrezne v njem.

V Chicagu se je razširila vest o napadu na transportno ladjo kot gozdni požar. Toda na obrazih ljudstva je bilo čitati veselje, kajti z vestjo o napadu na transportno ladjo, je došla tudi vest, da so rešeni vsi vojniki in da je potapljača uničena.

Duh mešanov se zreali najbolj v teh besedah: "Če potapljača izstrelji torped na ladjo, ki ni slučajno pod varstvom razruševalcev in se rešijo vsi z ladje, potapljača pa razbijejo razruševalci kmalu po napadu na kose, ali bo še kajzer upal na zmago, ko postavimo še en milijon ali več moč okraj oceana?"

"Za kajzerja ni rešitve," je odgovoril neki drug mešan, "vojna se bo nadaljevala, dokler ne bodo premagani nemški avtokrati in militaristi." Drugi, ki so poslušali razgovor, so pritrdili.

Potapljače ne bodo kajzerju izvojevale zmage tako zanesljivo, kakor se zemlja suče okoli solnca, ampak doživel bo poraz, kakršnega je doletel še vsakega avtokrata, ki je postal nevaren civilizaciji in človeškemu napredku.

Napad na transportno ladjo je bil izvršen 200 milj od angleške obrežja in kljub temu so priveli torpedirano ladjo do obrežja, da je nasadila na njem. To delo dokazuje veliko izurjenost v mornarskem poklicu, ki potrdi, da so ameriški in zavezniški mornarji kos težki nalogi, ki so jo prevzeli.

London, 12. sept. — V soboto popoldne je nemška potapljača torpedirala ameriški transportni parnik "Persic", na katerem je bilo 2800 ameriških vojakov, ve-

AMERIŠKI NAVAL NA 20 MILJ DOLGI FRONTI.

Pershingove čete napadajo in prodirajo na obeh straneh St. Mihiela med Maso in Moselo in so že okupirale deset postojank. Zavezniški pritisk na St. Quentin.

Ameriška fronta v Loreni, 12. sept. — Ameriške čete so v ofenzivi na dvajset milj dolgi fronti na obeh straneh St. Mihiela, južnovahodno od Verduna, kjer nemška črta tvori osek šep še od začetka vojne. Vreme je lepo. Američani so v prvem navalu okupirali prvo sovražno črto sakopov brez posebnega odpora in sovražnik se je pričel umikati na obeh straneh St. Mihiela. Francoško-ameriška artilerija je pred napadom štiri ure obstreljevala sovražne pozicije.

London, 12. sept. — Z bojišča poročajo: Danes jutraj ob peti uri je ameriška armada pričela prvo veliko ofenzivo med rekama Maso in Moselo v okolišju Metza. Ofenzivo vodi direktno general Pershing. Francozi pomagajo na desnem in levem krilu. Po prvem poročilu so Američani že okupirali deset mest in vasi. Fronta ofenzive je južno od Verduna.

Ameriški naval je vsekakor dolgo pričakovani udarec na novi fronti, predno se more sovražnik ustanoviti na novi črti tik stare Hindenburgove fronte. Ameriška ofenziva se vrši na vogalu, kjer se saviše soisson-verdunska fronta proti jugu. Verdun je na tej fronti. Reka Masa reše fronto od Verduna proti severozapadu, dočim teče Mosela na desnem krilu fronte dvajset milj južno od Verduna.

Američani in Francozi so danes jutraj odprli strahovit topniški ogenj na Nemce na lorenski fronti. Odgovor sovražne artilerije je bil zelo slab.

Pariz, 12. sept. — Marcel Hutin, znameniti vojaški kritik, izjavlja, da je nemški generalni štab ukazal konstrukcijo nove in čimprejše obrambne črte, "katero bodo imenovali "Parsifalsko črto" in vlekla se bo od Antwerpna čez centralno Belgijo do Metza v Loreni. Pristanišča v Antwerpnu že utrjujejo.

London, 12. sept. — Vojni stan javlja danes o neprestanem prodiranju zavezniških armad proti vzhodu in obkoljujočem gibanju zavezničev naokrog St. Quentin. Angleške čete so vzele Vermand, Vendelles in Attily (pet milj zapadno od St. Quentin) in napredovale so v gozdu Helnon (štiri in pol milje zapadno od St. Quentin).

V prejšnji noči so britske čete napadle in okupirale močno utrjene pozicije južnozpadno od La Bassee v Flandriji, ki so znane pod imenom "Železniški trikot." Večje število vjetnikov in strojnih pušk je padlo Angležem v roke.

Med prodiranjem proti Cambraiu so Britje prekoračili kanal Du Nord severozapadno od Havrincourta in utrčili so se v močnih postojankah na zapadnem bregu kanala severno in vzhodno od Moeuvresa. To je kraj, kjer Nemci zadnje dni prirejajo najljutejše protinapade.

Pariz, 12. sept. — Francoske prednje straže so opazile danes jutraj, da so Nemci ponoči potihoma izpraznili okrog pet milj dolg kos fronte v okolišju Vendennesa pet milj in pol severno od La Fere. Umaknitev sovražnika v tem kraju bo dala Francozom čisto La Fere-St. Quentin in izključno posest na trinajst milj dolgi fronti.

Francoške in angleške čete napredujejo neprestano v veliki bitki — ali nabitki kakor jo imenujejo — za padec Hindenburgove fronte. Sovražni odpor je danes močnejši kakor je bil kateri dan odkar so zavezniški dosegli staro Hindenburgovo črto; najslavitelji hoji divjajo na črto od Flandrje do St. Quentin.

V St. Quentin prodirajo zavezniški od dveh strani kljub najljutejšim nemškim napadom. Ka-

kor stoji položaj, bo La Fere prva glavna postojanka na Hindenburgovi fronti, ki pade zavezniškom v roke. Angleške in francoske čete so že manj kot eno miljo od tega mesta.

Južno od reke Oise so Francozi odbili šest nemških protinapadov med Lafauxom in Vauxaillonom. Na fronti južno od Aisne se vrše beani topniški boji. Sovražne postojanke, ki so veljale za nepremagljive, pokajo in počasi padajo druga za drugo in kritični momenti prihodnjih par dni pokažejo, koliko časa se morejo Nemci obdržati na razvalinah razbite Hindenburgove črte.

V Parizu kroži vest, da so Nemci zgradili novo obrambno črto šest milj proč od sedanje Hindenburgove fronte, toda daljšava šestih milj ne bo sovražniku pomagala dosti. Zavezniške armade pritiskajo neprestano in ne dajo Nemcem niti minute počitka ali prilike, da bi utrili svoje obrambne pozicije.

AMERIŠKE IZGUBE.

Washington, 12. sept. — Vojni department je danes objavil 331 imen. Izgube: 27 mož ubitih v boju, 91 mož pogrešajo, 183 je teko in osem neznanu kako ranjenih, 14 jih je umrlo za ranami in šest vsled bolezni, eden je pa smrtno ponesrečil na croplanu.

OFICIRJI PRIČAKUJEJO ŠE NADALJNO UMIKANJE SOVRAŽNIKA.

Washington, D. C. — Po mnenju uradnikov, ki pazno zasledujejo položaj na fronti, se izvrše kmalu zelo važne operacije. Ti skrbni opazovalci menijo, da se razvije v enem tednu največja bitka ob stari Hindenburgovi črti, proti kateri se sedaj sovražnik umika, ker se noče meriti z armadami generala Focha.

Znamenja kažejo, da se nemški generali z njih armadami še dalj umaknejo, da skrelijo dolgot svoje obrambne črte.

Zdaj sodijo, da sovražniku primanjkuje dobrih čet in to ga je prisililo, da se umika.

(Dalje na 3. str. 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izšaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (aven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.12 za tri mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

3687 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

3687 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4635.

Datum v oglepaju n. pr. (Juli 30-18) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne utavi list.

Prodajanje liberti-bondov 4. vojnega posojila se prične 28. septembra.

Za demokracijo in svobodo stare domovine! Vsak zaveden ameriški Slovenec mora biti član Slovenskega republikanskega združenja.

PRED ŠTIRIMI LETI—IN PO ŠTIRIH LETIH.

Mislite si, kaj bi bil kajzer Viljem rekel meseca avgusta 1914, ko je pognal svoje oborožene horde na roparske pohode po Evropi, in ko je on in z njim vred vsa Nemčija sveto verjela, da bo vojna končana z največjim triumfom v šestih tednih—če bi mu bil tedaj kdo prerokoval:

"Štiri leta pretečejo in ti boš še v vojni in umikal se boš tepen in tvoje ljudstvo bo stradalo, beračilo in si tolažilo glad z mesom napol erknjenih psov"....

Ali bi ne bil mogočni Viljem proglasil za norca vsakogar, ki bi mu bil povedal to, kar je danes fakt?

In koliko je bilo drugih pred štirimi leti, ki bi bili verjeli, da bo vojna trajala toliko časa in da prinese tako velikanske izpremembe? Kdo je takrat mislil, da bo po preteku štirih let imela Amerika skoraj dva milijona mož v Franciji, da bodo železnice, telegraf in telefon pod vladno kontrolo in do bodo morali kapitalisti plačati velik davek od svojih profitov? Kdo je mislil na velike izpremembe v Rusiji, na pripoznanje češkoslovaške države in da pride razpad Avstrije veliko prej kot je pa pričakoval največji nasprotnik prokletega habsburškega režima?

Vse to se je zgodilo kljub temu, da so ljudje smejali, če je kdo omenil pred štirimi leti, da ne bo tako kakor oni mislijo. Stara bolezen in stara nesreča človeštva je, da vsaka nova stvar, vsaka izprememba potuje skozi natezalnico predno se ljudje zavedejo, da je bila potrebna in da je morala priti.

Ravno te dni je minulo sto let odkar je plul po morju prvi ameriški parnik. Majhen in reven je bil prvi parnik in mornarji na jadernicah so se smejali, češ: "Ta novotarija, ki straši s kolesom in dimom, nam ne bo delala konkurence." Ravno tako je bilo s prvo lokomotivo in absolutno z vsako novo iznajdbo. Ko je bil iznajden prvi eroplan, je bilo dosti smeha in neki duhoven je resno svaril, da se naj iznajditelj ne norčuje iz Boga, kajti če bi bil Bog odredil, da letajo ljudje po zraku, bi jim bil ustvaril perut, tako je pa ta milost podeljena samo ptičjem ni nobenemu drugemu bitju. Prvi avjatik se je pa smejal duhovnu—in danes vidimo, kakšno vlogo igrajo eroplani. Morda se bo kdo danes smejal, če rečemo, da bo izpopolnjena zračna, vozeča ladja tisoč milj na uro, v petdesetih letih popolnoma nadomestila vlak in parnik in da bo ves osebni in tovorni promet v zraku.

In mnogo jih je še, ki se bodo smejali, če jim kdo reče resno in brez šale:

V prihodnjih štirih ali petih letih bo še tupatam divjala civilna vojna, toda sedanjega političnega lica v Evropi ne bo več. Namesto monarhij bodo republike in namesto privatnega kapitala bo doba državnega socializma. Srednjevske verske in družabne institucije s svojimi črvimi nazori bodo ležale v smrtni agoniji in nove socialne institucije in novi nazori jim bodo peli mrtvaško pesem.

V Ameriki se umakne kapitalizmu državnemu lastništvu vseh industrij in divjal bo ljut boj med zadnjimi silami denarne avtokracije in svežimi silami industrialne, gospodarske demokracije. Prva seveda podleže zadnji, kajti tako veleva razvoj človeške družbe.

To ni fantastično prerokovanje. Če kdo pravi, da pride za dežjem solnce in spomlad za zimo, ni noben prerok. Lahko pride reakcija in kaos, ki suspendira preobrat za nekaj časa, toda razvoj drži vedno naprej in nikoli nazaj. Kar ima priti, pride prejalisej. Vsaka nova doba pa prinaša novo življenje, nove boje in nova stremjenja po večjem, boljem in popolnejšem. Človeštvo ne bo nikdar mirovalo in nikdar ne bo zadovoljno dokler bo eksistiralo na zemlji.

Odmevi.

Nobena beseda se danes ne rabi tolikokrat kot demokracija. Vsi listi vseh držav so jo polni. Vsi politiki govorijo o svobodi in o posebnim naglasom izgovarjajo besedo: "Demokracija!" Vsi hočejo biti boreci za demokracijo, svoje nasprotnike pa prikazujejo za pristaše avtokracije, ali pa za ljudi, silno nevarne obstoječemu redu. Tak je politični boj!

Nemški kajzer s svojimi Hindenburgi, Ludendorffi, kronprincom itd., se bori za demokracijo, za osvobodjenje človeštva, za umobrambo nemškega ljudstva, za edino pravo kulturo, ki nas osreči svet naravnost iz Berlina! Zavezniki z Anglijo na čelu pa se bore za zasužnjevanje sveta. Tako trdi kajzer in to ponavljajo za njim njegovi trabanti kakor papiga, ki se nauči vedno in vedno ponavljati eno besedo.

Ukrajinska buržoazija je za demokracijo! Tudi finska bela garda se je borila proti rdeči gardi in jo spravila z vodstva finske državne ladje samo zato, da se ohranijo pridobitve revolucije za demokracijo, katero je ogrožala masa ljudstva, navadna druhal, ki je hotela v svoji predrznosti napraviti višje gospode, ki imajo vsega v izobilju, sebi enake. To pa ni demokracija, nego anarhija, največji, nedopusten greh proti demokraciji. Tako so izjavljali v Kijevu in to so ponavljali v Helsinkforsu.

Bivši avstro-ogrski zunanji minister Černin, sedanjí zunanji minister Burian in ministrski predsedniki avstrijske in ogrske polovice hite neprestano ponavljati, kako silno je Avstro-Ogrska za demokracijo, za trajen mir, proti aneksijam itd. Mi pa smo toliko predrzni, da si upamo vse te ljudi imenovati predstavnik avtokracije, mesto da bi jim rekli: "Hojana, nosilec demokracije in osvoboditelj človeštva!"

Nihče na svetu noče biti pristaš avtokracije. Vsi so za demokracijo. Le, da si jo tolmačijo na različne načine. Kajzerjeva demokracija pomeni, da se mora ves svet podvreči pruskuemu junkerstvu. Demokracija avstrijske diplomacije pomeni še večje podložništvo nemških narodnosti in odrekanje vseh pravic ljudstvu. Tudi mednarodni kapitalizem je za demokracijo, za tako seveda, od katere bi imel največ dobička. O kakih podržavljanjih in upravljanjih industrije v prilogi ljudstva pa po nazorih kapitalizma ni demokracija, ampak "socializem."

Tudi ljudstvo, tisto ki se zaveda svoje naloge, je za demokracijo. In tega ljudstva je na milijone, mnogo več, kakor pa žele propagatorji kajzerjeve "demokracije." To ljudstvo ima načela in si predstavlja demokracijo tako, kakor jo pomeni beseda. Za tako demokracijo je predsednik ameriške republike Woodrow Wilson, vladar Združenih držav, ameriško ljudstvo, angleško ljudstvo in mnogi vplivni državniki in politiki v zaveznikih državah. In ker je kajzerjeva "demokracija" drugačna, kakor pa zaveznikih ljudstev, se vojna nadaljuje in bo trajala toliko časa, da bodo v Berlinu spoznali pravičen pomen besede "demokracija," da bodo spoznali, da ni ljudstvo na svetu samo zato, da se mu ukazuje, nego da samo odloča o vseh stvarih, ki se ga tičejo.

Tudi jugoslovansko ljudstvo je za demokracijo. Iz domovine prihajajo glasovi, ki so popolnoma nasprotni dunajski in budapeštanski "demokraciji," baronov in grofov, ki sede na ministrskih sedežih. Slovenci so med prvimi, ki stoje v vrstah prave demokracije proti habsburškim vladam. Valed ljubezni do "demokracije" pa poskuša vlada pridobiti Hrvat za svojo razdiralno politiko. Hrvatom naj se poveri vodilna vloga in Hrvaški naj se da Dalmacija, toda Slovenci morajo na vsak način še nadalje ostati direktno pod dunajsko vladno, kajti čež slovenske pokrajine drži most do Adrije, ki mora ostati varen pohod nemškega imperializma in pomenevanja. Jugoslovanskega ljudstva, tistega, ki pozna pojem demokracije, av-

strijska vlada s svojim šikaniranjem in intrigiranjem ne bo mogla pridobiti. Lahko bo dobila na svojo stran razne politične puščice, morda tudi njihove stranke, toda ljudstva nikdar ne, in pri tem mislimo le tisto ljudstvo, ki je zrelo politično misliti samostojno in tako ljudstvo je vedno le za pravo, ljudsko demokracijo.

Ameriški Jugoslovani so vsi za demokracijo. Nekateri so za Karlovo in Viljemovo "demokracijo." Drugi so za neodvisno demokracijo državo s kraljem na čelu, ki bo imel pravico odločati, kdaj je kak zakon veljaven in kdaj ne. Iz samega demokratizma bo imel pravico odločati, kateri zakoni so dobri in kateri niso dobri — za dinastijo. In če ne bodo soglašali z željami dvorne stranke, oziroma vladarja, tedaj bo enostavno odrekel svoj podpis in zakon ne bo tako nikdar prišel do veljave. Tako si predstavljajo demokracijo naši prijatelji, ki nas vedno psujejo z izdajaleci svobode Jugoslovani.

Visoki gospodje so se zbrali in izdelali dokument, katerega so nazvali "proglas jugoslovanske neodvisnosti," pozabili pa so postaviti še besedico: "za kralja." Jugoslovansko ljudstvo v Ameriki, prežeto s pravim duhom demokracije, smatra tisto izjavo za nedemokracijski dokument in je to javno že nešteto krat povedalo. To pa se mu šteje za greh, ker ruši slog, "ker je proti zedinjenju Jugoslovani," tudi tukaj so pozabili dostaviti: "za kralja."

Vsaakega, ki se ne strinja s tisto famozno deklaracijo, ki je zagledala beli dan na Krfu, razglasijo njeni pristaši za največjega sovražnika demokracije. Vposlednjih imajo vse polno ljudi, ki imajo edino nalogo pripravljati pot "demokraciji" v smislu krške deklaracije, kajti edini način, da se rešijo Jugoslovani, je, da se ohrani zanje vsaj ena krona v enim kraljem.

Kdor deluje za republiko, za jugoslovansko republiko, ni nevaren samo jugoslovanski kraljevin, katere še ni, nego tudi ameriški republik! Ako ne verjamete, vprašajte clevelandskega Pira ali Stariča v Sheboyganu. Oba hočeta prepričati ameriške oblasti, da je Slovensko republikansko združenje silno nevarno tej republiki. Ne samo to, nego SRZ deluje proti principom ameriške vlade. Tako izjavljata dva največja demagoga, Starič in Pir. Kadar imajo pred seboj kakega zveznega uradnika, katerim ni vedno znan položaj, tedaj prično črtni navadno tiste osebe, ki so najbližje njihovim udarcem.

Kdo je Pir? "Žurnalst" iz St. Clair Ave. v Clevelandu, ki je pisal vojaškimi oblastim v Camp Perry, da je on sto procentni Amerikaneec, zato se mu mora verjeti vse, kar piše. In pisal je, da so slovenski vojniki v pogrskem taborišču zelo nevarni element, na katerega je treba paziti. Dva pisma je pisal Pir v Camp Perry, v katerih obdoljuje tamošnje slovenske vojske neljivosti. Ali veste kaj? Samo zato, ker so pristaši Slovenskega republikanskega združenja, ker ga podpirajo, ker pišejo zanj. To je neljivalno in mi sami priznamo, da je neljivalno, toda ne proti Združenim državam, kakor trdi Pir, nego proti jugoslovanski monarhiji.

Kdo je Starič? Človek, ki je bil "Avstrijec" vse dotlej, dokler ga niso pridobili agitatorji za jugoslovansko monarhijo. Človek, ki je vzgojil svoje otroke v nemškem jeziku. Človek brez vsakega pravega poklica. To je oseba, ki se poslužuje vseh mogočih prilik za ožrjevanje pristašev SRZ. O njegovi taktiki smo dobili razna pojasnila in Starič je lahko zagotovljen, da božji mlini meljejo, četudi počasi. Kadar bodo morali uradniki spoznati, da niste vi prava ožba za dnanje informacij, tedaj bo zatoni vaša zvezda ošabnosti in pokazala se bo niča, prazna, dnešno omejena niča.

Konvencija SRZ se bo gotovo bavila tudi z denunciacijami naših nasprotnikov in enkrat za vselej napravila konec demagogičnim natolevanjem. Glede she-

(Dolje na 4. str., I. kol.)

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE.

Sedež v Chicagu, Ill.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Bostich, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Ethin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Matj Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

John Ermenc, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Matz, Frank Mravljica, Jacob Muha, Zvonko Novak, K. H. Pogodič, Matj Pogorelec, John Reas, Joseph Steblaj, Frank Sava, Frank Udovič, Charles Vesel, Andrew Vidrih, Stefan Zabrie, John Kalan, Anton Zlogar, Louis Truger.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaj še niso prijavili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov na pisma in denarne poljizave je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Chicgo, Ill.)

(Nadaljevanje s prve strani)

Za Glas Svobode: A. H. Skubic.

aZ mesečno revijo "Čas": Frank Kerže.

Za mesečnik Slovenska Družina: Zvonko Novak.

Za okrožno organizacijo S. R. Z. za zapadno Penna.: Anton Zornik, Tom Petrovec, Vincenc Widmar, John Kvartich, Louis Kveder, Frank Volk, Walli Peterneij, Jakob Ambrožič.

Za okrožno organizacijo S. R. Z. za jugovzhodni Kansas: Joe Bratkovich in Anton Šular.

Za krajevno organizacijo v Yale, Kans.: Anton Rupar in Leo Junko.

Louis Krašna, Joe Lihar, Jos. Bečaj, Ig. Travnik in Ivan Fleklich.

Za okrožno organizacijo S. R. Z. za Johnstown, Pa. in okolie:

Za krajevno organizacijo S. R. Z. v Buena Vista, Pa.: Nick Triller.

Za krajevno organizacijo v Clevelandu, Ohio: Frank Somrak in Joseph Skuk.

Za žensko krajevno organizacijo S. R. Z. v Clevelandu, O.: Miss Katie Pire in Mrs. Terezija Jakšič.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Collinwood, Ohio: Joe Modie in John Zupane.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Chicago, Ill.: Anton Pue in Frank Udovič.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Detroit, Mich.: Jos. Kotar in Joseph Oven.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Ely, Minn.: John Teran in John Judnich.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Forest City, Pa.: Jos. Čebular.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Glencoe, O.: John Kravanja.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Joliet, Ill.: Valentin Pire.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Kokomo, Ind.: Joseph Fon.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., La Salle, Ill.: Frank Jakše in Justin Zajc.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Staunton, Ill.: Anton J. Terbovec (pooblaščenec).

Za krajevno organizacijo S. R. Z., St. Louis, Mo.: Mrs. J. Špeh in Vincenc Cankar.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Milwaukee, Wis.: John Kraine in Frank Čandek.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Sheboygan, Wis.: Anton Zorman in Heronim Svetlin.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., White Valley, Pa.: John Frank.

Za krajevno organizacijo S. R. Z., Waukegan in No. Chicago, Ill.: Martin Judnich.

Za Zvezo Slovenskih Svobodomislicev v Ameriki: Anton Jančič.

Za krajevno organizacijo S. R. Z. v East Palestine, Ohio: A. J. Terbovec (pooblaščenec).

Za krajevno organizacijo S. R. Z. v Aurora, Ill.: Ethin Kristan (pooblaščenec).

Za krajevno organizacijo S. R. Z. v Eveleth, Minn.: Jakob Ambrožič.

Za žensko krajevno organizacijo S. R. Z. v Chicagi, Ill.: Miss Mary Aučin.

Anton J. Terbovec, tajnik.

XIV. izkaz prispevkov za S. R. Z.

Krajevna organizacija v Murray, Utah \$3.25; — Fr. Kunatelj, Cambridge, O. \$1.00; — dr. Grozd št. 122 S. N. P. J. \$9.00; — Fr. Lovshin, Aspen, Colo. \$1.00; — dr. Slovenec št. 282 S. N. P. J. \$8.50; — kraj. organ. Kokomo, Ind. \$5.20; — kraj. organ. Aurora, Ill. \$2.00; — dr. Karl Marx št. 256 S. N. P. J. \$4.00; — dr. Orel št. 39 S. N. P. J. \$6.25; — dr. Bonalski Slovenec št. 79 S. N. P. J. \$10.00; — dr. Orel št. 40, W. Newton, Pa. \$2.00; — Fr. Zadel, Witt, Ill. nabral \$10.00; — članice dr. Napredne Slovenke št. 137 S. N. P. J. \$3.20; — dr. Zvezne Slovenke št. 324 S. N. P. J. \$3.00; — Vah Fortuna, Co. D. 41. Inf., Camp Funston, Kans. \$1.00; — dr. Luč Svobode št. 318 S. N. P. J. \$3.00; — dr. Vodnikov Venice št. 147 S. N. P. J. \$10.00; — dr. Združeni Slovenec št. 344 S. N. P. J. \$3.55; — J. Skof, Fredericktown, Pa. nabral \$4.75; — dr. Prehrna Gora št. 299 S. N. P. J. \$4.50; — kraj. org. Waukegan, Ill. \$15.00; — Ph. G. za Slov. Review \$1.00; — kraj. org. Chicago, Ill. \$15.40; — dr. Mich. Jezero št. 266 S. N. P. J. \$2.25; — kraj. org. South Fork, Pa. \$4.15; — dr. Zveznik št. 3 S. D. P. J. Conemaugh, Pa. \$8.25; — dr. Napredni Slovenec št. 254 S. N. P. J. \$5.00; — dr. Slovenija št. 8 S. N. P. J. \$3.25; — kraj. org. White Valley, Pa. \$19.35; — dr. Slov. Bratje št. 85 S. N. P. J. \$5.00; — M. K. Herrin, Ill. \$1.05; — kraj. org. Ely, Minn. \$15.22; — kraj. organ. Milwaukee, Wis. \$150.00; — kraj. organ. Kenosha, Wis. \$12.75; — Blaz Gudel, So. Burgettstown, Pa. \$5.18; — dr. Virginia št. 215 S. N. P. J. \$4.00; — dr. št. 135 S. N. P. J. \$5.25; — Anton Prijatelj, Co. 4. Dev. Battn. Camp Wheeler, Ga. \$2.00; — dr. Jutrana Zora št. 54 S. N. P. J. \$5.40; — dr. Nar. Bratje št. 202 S. N. P. J. \$3.00; — dr. Sloknot št. 303 S. N. P. J. \$14.20; — kraj. org. Sheboygan, Wis. \$10.00; — kraj. org. E. Palestine, O. \$4.00; — kraj. org. Piney Fork, O. \$4.50; — Fr. Gorenc, Jenny Lind, Ark. \$1.25; — kraj. org. Virden, Ill. \$4.20; — okrajna organ. v jugovzhodnem Kans. \$2.50; — Slovenec s Park Hilla (Johnstown, Pa.) \$70.16; — okroj. organ. Johnstown, Pa. \$46.80; — dr. Trpin št. 30 S. D. P. J. \$10.67; — dr. sv. Alojzije št. 43 J. S. K. J. \$12.70; — dr. Orel nad Triglavom št. 249 S. N. P. J. \$4.75; — kraj. org. Murray, Utah \$2.50; — F. J. Kramer, Farrell, Pa. \$1.10; — dr. št. 48 S. N. P. J. \$3.60; — kraj. org. Forest City, Pa. \$3.35; — okroj. organ. v jugovzhodnem Kans. \$27.50; — dr. sv. Roka št. 94 J. S. K. J. \$2.00; — klub št. 146 J. S. Z. \$5.00; — dr. Slava št. 173 S. N. P. J. \$3.96; — kraj. org. Dunlo, Pa. \$27.75; — kraj. org. Waltham, Colo. \$4.00; — dr. Dobri Bratje št. 88 S. N. P. J. \$3.10; — dr. Edinost št. 15 S. N. P. J. \$4.13; — dr. Bratska Sloga št. 62 S. N. P. J. \$7.00; — dr. 19 S. N. P. J. \$13.30; — kraj. org. Staunton, Ill. \$5.75; — krajevna organizacija v Clevelandu, O. \$424.50; — okroj. organizacija v zapadni Penna. \$314.00; — okroj. organ. v jugovzhod. Kans. \$50.00; — Slov. Knjiž. Crustlow, Dubuque, Ia. \$5.00; — kraj. org. Winterquaters, Utah \$10.25; kraj. org. Collinswood, O. \$10.00; — dr. Arizona št. 212 S. N. P. J. \$1.50; — dr. Slov. Bratje št. 41 S. D. P. J. \$2.30; — Fr. Milavec, Black Diamond, Wash. \$1.00; — klub št. 27 J. S. Z. \$6.55; — kraj. org. Buena Vista, Pa. \$2.95; — dr. Slov. Rudar št. 116 S. N. P. J. \$7.50; — dr. Zbudi se Sloven št. 226 S. N. P. J. \$1.00; — Fr. Bregar, Barton, O. \$1.00; — kraj. org. Kokomo, Ind. \$2.60; — kraj. org. Detroit, Mich. \$1.00; — kraj. org. S. N. P. J. \$6.00; — dr. Nova Domovina št. 295 S. N. P. J. \$1.50; — kraj. org. Aurora, Ill. \$2.00; — prejeti v malih zneskih za Slov. Review in brošure \$1.50; — klub št. 45 J. S. Z. \$4.00; — dr. Pomoč Bratov št. 302 S. N. P. J. \$1.00; — dr. št. 1 S. N. P. J. \$5.07; — kraj. org. Sublet, Wyo. \$4.25; — kraj. organ. Ely, Minn. \$12.00; — kraj. org. Indianapolis, Ind. \$1.00; — Skupni prispevki za mesec avgust kot razvidno s tega izkaza znašajo torej \$1604.78.

ANTON J. TERBOVEC, tajnik.

VESTI Z BOJIŠČA.

(Nadaljevanje s prve strani)

Po neoficielni cenitvi v Franciji so Nemci za sabo pustili 300.000 mož prve vrste bojnikov, ujetih, težko ranjenih in ujetih, odkar so se pričeli umakati. Pri teh izgubah niso vsote izgube, ki jih je imel sovražnik spomladi pri ofenzivi na Pariz in kanalske pristane.

Na Francosko zdaj prihajajo sveže ameriške čete, po 150.000 do 200.000 na mesec, zato se ne bo nihče čutil, če se sovražnik umakne s Hindenburgove črte, da skrepi svojo fronto.

Neoficielnal poročila iz Dunjke govore, kjer je oporišče za patrolje letalcev, da sovražnik dela priprave, da se umakne iz Douala, ki tvori temelj Hindenburgove obkroži v severni Franciji. Iz njega boje odvažajo težki materiali.

Zavezniški letalci so poročali, da so videli sovražnika odvažati iz erodromov, ki stoji 15 milj za mestom, težak material. Iz drugih virov prihajajo vesti, da Nemci podo eivilno prebivalstvo iz mest v tej pokrajini, kar Nemci vedno store, preden se umaknejo.

Splošno sodijo, da Nemci ne morejo obdržati Douala, če dobe Britje ukaz, da ga vzamejo. Oficirji sploh dvomijo, da bi Nemci lahko organizirali obrambo Douala, Cambraia, St. Quentina ali La Fera.

Če ta mesta padejo, gre z njimi mogoče tudi Hindenburgova obrambna črta po vsi svoji dolžini. Tako govore oficirji, ki pazno zasledujejo vsak dogodek, ki se odigra na bojišču.

V Washington so došla poročila, v kakšnih atiskah se nahajajo nemški voditelji. Oficijelne brzojavke iz Francije pripovedujejo, da so nemški poveljniki izdali ukaze, da se ranjeni nemški vojaki vrnejo nazaj na fronto, se preden ozdravijo; da odidejo vojaki, ki so bili v ruskem ujetništvu še preje na fronto, preden so popolnoma prišli k moči in da konjenice spreminjajo v infanterijo, da zamaše vrzeli, ki so nastale v vrstah nemških armad.

Drugi ukazi naznanjajo, da se v gotovih presledkih in na mirnih sekacijah vrstijo avstrijske divizije med dve nemški diviziji, ali da avstrijske vojske uvrstijo in vtelesijo v nemške polke po šestdeset k eni stotnji; da tako dobi kompanija 250 mož, ki je njeno polno število.

Taki ukazi govore jasno, da se nemški generali nahajajo v skripnih zavoljo mož in da je ofenziva zaveznikov povzročila velike izgube v nemški armadi, posebno med mostvom, ki ga prištevajo k bojovniškim četam prve vrste in od katerega sta največ odvisna ofenziva in obramba.

KAJZER IN NJEGOVI VLADNI PODREPNIKI MORAJO PASTI.

(Nadaljevanje s prve strani)

činoma iz Illinoisa in Ohio, na poti na evropsko bojišče. Napad se je izvršil 200 milj od angleškega obrežja. Sovražnik je izstrelil dva torpeda; prvi je šel mimo, drugi je pa zadal ladjo v bok, toda naredil je bolj majhno luknjo in parnik je lahko odplaval prazen do prve angleške luke, kjer ga bodo popravili.

Izgubljeni ni bilo niti eno življenje. Parnik je plul obdan od angleških razruševalcev, toda drovita submarinka se je prikrdala v bližino, da je lahko izstrelila torped, ampak svoji usodi ni ušla. Razruševalci so jo takoj uničili z bombami in s sunki. Oči vidci pripovedujejo, da so bombe vrgle potapljačo iz vode in trupla nemških pomorščakov so plaval naokrog.

Ko je bil "Persie" zadet, so ga takoj obkolili britski razruševalci in ameriški vojaki z mornarji vred so bili rešeni do zadnjega moža. Na parniku ni bilo najmanjše panike. Vojaki so življali in prepevali, ko so plezali po vrveh na krove razruševalcev.

Napad dokazuje, da so se Nemci lotili v skrajnem obupu drzovitega dela — riskirati vse, samo da bi na kak način zadržali redno prihajanje ameriških čet v Evropo.

Vesti iz Rusije.

Nove ameriške čete v Rusiji.

Washington, 12. sept. — General March je včeraj izjavil, da je nov kontigent ameriških čet došel v Arhangel, severna Rusija, brez vsake neizgode. Vojaki se večinoma iz severnih držav Amerike, ki so vajeni zime; med njimi je tudi veliko število Rusov in drugih Slovanov.

Zavezniška kampanja v severni Rusiji, ki ima svoje glavno oporišče v Arhangelu, ima Vologdo za svoj cilj. Kakor poročajo iz Stockholma, je Nemčija pridobila Finsko, da bo zadnja poslala svoje čete pod nemškimi poveljniki proti zaveznikom v Murmansk.

Zavezniška kampanja v Sibiriji.

Tientsin, 12. sept. — Semkaj je prišlo poročilo, da so japonske čete okupirale Habarorsk v vzhodni Sibiriji. Japonci so zajeli velik plen.

Vladivostok, sreda, 11. sept. — Sibirski fronta je izginila. Zavezniške čete so se pomaknile daleč proti zapadu. Vladivostok je zdaj v zvezi z Irkutskom. Češko-slovaške čete pod vodstvom stotnika Gaida so prodrle čez Bajkalsko jezero v smeri proti Čiti. Čete generala Semenova so na drugi strani dosegle glavno mesto Transbaikalijske.

Kakor javljajo, so se boljševiške čete razpršile in razdelile v več skupin. Nekaj se jih je umaknilo v smeri proti Jakhti, druge se pa umikajo v severno smer ob železnici v provinci Amur.

Rusija je plačala prvi harač.

London — Boljševiška vlada je izplačala prvi del vojne odškodnine Nemčiji po zadnji revidirani mirovni pogodbi v znesku 250.000.000 rubljev. Denar je v zlatu in notah in vozili so ga v posebnem vlaku do nemške meje.

Anarhija v Petrogradu.

Washington, D. C. — Državni department je prejel zanesljive vesti iz Kristijanije, da je zavladala v Petrogradu prava anarhija. Mesto je v plamenu na dvanajstih različnih krajih in na ulicah divjajo krvavi boji med rebeli in četami sovjetske vlade. Požar so povzročili najbrž izgrezniki proti boljševikom.

Carjevi ministri usmrčeni.

London. — Iz Berlina poročajo, da je bilo pred par dnevi usmrčenih 37 oseb v Moskvi redi protirevolucionarnih činov. Med usmrčenimi so tudi bivši carjevi ministri Aleksij Kostov, Protopopov, Čučeglovitov in Maklakov; dalje je bil usmrčen Vostergof, zloglasni glavni znane "črne stotnje" in več drugih uradnikov iz časov stare carjeve vlade.

Neutralni poslanki protestirajo proti masakru.

Stockholm. — Iz Moskve poročajo, da je bela garda, sestojeca večinoma iz mušikov, okupirala Vologdo. Boljševiške čete so zažgale mesto predno so se umaknile.

Neutralni poslanki v Moskvi so naslovili protest na komisarja zunanjih zadev Čičerina proti splošnemu usmrčevanju socialnih revolucionarjev, častnikov in drugih nasprotnikov boljševiške vlade. Poslanki so zagrozili, da bodo neutralne države odredile vsako pribežališče boljševikom v slučaju progono, ako ne prenehajo eksekucije.

V Moskvi je bilo ustreljenih zadnje čase na tisoče članov socialne revolucionarne stranke in častnikov prejšnje ruske armade. Tročij je baje brzojavil generalu Aleksiju, poveljniku proti boljševiških čet, da bo ustreljen po en častnik za vsakega boljševika, ki ga ubijejo Čehoslovaki ali protirevolucionarji; na to je odgovoril Aleksij, da ne bo miroval, dokler ne bo iztrebljen zadnji žid iz Rusije, ako bodo častniki postreljeni. Pozneje je boljševiška vlada izpustila več tisoč častnikov, toda mnogo je pogrešanih in sumi se, da so bili usmrčeni. Rabljali, ki streljajo častnike in druge politične jetnike, so na delu vsako noč v Moskvi. Okrog 10.000 častnikov je bilo a-retiranih.

Dva napada na Helffericha.

Stockholm. — Iz nemških virov je prišla prva vest, da sta bila izvršena napada na življenje

novoga nemškega poslanika Helffericha v Moskvi čim je prišel zadnji iz Berlina. Napada se nista posrečila, toda Helfferich je takoj pobegnil iz Moskve.

Ljuti boji med Nemci in ruskimi kmeti.

Kodanj. — V južni Rusiji so krvavi boji med Nemci in kmeti na dnevnem redu. V mohilevski guberniji so nemške čete odbile 8000 kmetov, ki so bili oboroženi s strojnimi puškami. V bitki med Nepci in ukrajinskimi kmeti pri Zvenigorodki v kijevski guberniji je obležalo veliko število mrtvih in ranjenih. V Brusilovski so kmetje pobili nemško garnizijo. Obenem poročajo o velikih protizidovskih izgredivih na raznih krajih Rusije.

ZAVAROVANJE ŽELEZNIČARJEV.

Washington, D. C. — Železniška uprava namerava uvesti zavarovanje za železniške uslužbence proti neizgodi in starostno zavarovanje.

Železničarji pozdravljajo ta korak železniške uprave, ki dokazuje, da vlada skrbi za njih dobrobit.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah

Slabotni ljudje

potrebujejo večkrat kako krepilo, predno se jih ne prime bolezen za trdno in predno se ni preozna. Vi potrebuje torej toniko, ki bo utrdila vas vaš telesni sestav. Ne odlašajte torej. Nikdar vam ne bo žal, ako poskusite

Severa's Balsam of Life

(Severov Življenski balzam). To zdravilo je znano, kot izborna tonika in pravo zdravilo v slučaju če ste zabasani, če ne morete prebiti, če vas tare mizika, če ste v obče slabotni ali, če imate neprimliko na jetrih. Mi priporočamo to zdravilo vsem, dobitno postaranim in slabotnim osebam. Poskusite ga. Cena 85 centov v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

POTREBUJEMO

Kuharje za mala naročila.

Ženske za delo v kuhinji.

Žensko za ribanje podobov.

Postrečičke.

Dobra plača.

Deveturno delo.

Stalno.

Zglasite se pri

CHILDS DINING HALL COMPANY,

Park Building,

Fifth Ave.,

Pittsburgh, Pa.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennylvaniji. Zdravi vse otroške, ženske in moške bolezni.

Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan.

Bell Telephone Cedar 2388. 843 E. Ohio Street, N. S. PITTSBURGH, PA.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinja s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebe ne po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK, Hermula, Pa.

RAD BI IZVEDEL

za svojega brata Antona Zora. Pred letom in pol sva bila skupaj. Potem se je preselil nekam v Cleveland, O. Radeem ga glede vseh družinskih zadev. Če kdo rojakov ve za njegov naslov naj mi ga naznani, ako bo sam to čital naj se prijavi na moj naslov: Andrej Zor, P. O. Box 204, Republic, Pa.

Potrebuje dekle za hišno delo, plača \$10.00 na teden. Nedelja prosta. Zglasite se pri: Hugh Lynn No. 5, Mc Masters Woy, Pittsburgh, Pa. 3x

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

633 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najslavnejši slovenski zdravnik, ki ima 28 letno prakso v zdravstvu. Zdravil je vse vrste bolezni, ki se jih imenuje dr. Koler. Zdravil je vse vrste bolezni, ki se jih imenuje dr. Koler. Zdravil je vse vrste bolezni, ki se jih imenuje dr. Koler.

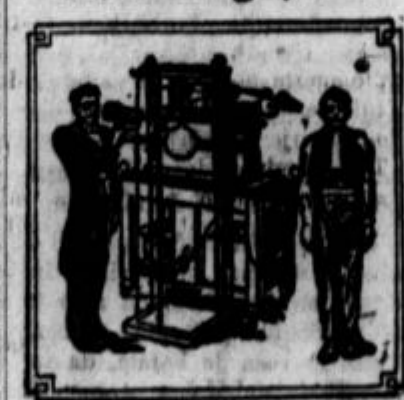
Uradne ure: V ponedeljkih, sredo in petkih od 9 ure zjutraj do 5 ure zvečer. V torek, četrtek in soboto od 9 ure zjutraj do 4 ure zvečer. — Ob nedeljah pa do dveh popoldne.

Ne pozabite imena in številke! Zdravim samo moške osebe.

Prof. Dr. Mullin

ZDRAVNIK — SPECIALIST ZA SLOVENCE

411—4th Avenue (NA SPROTI POSTE) Pittsburgh, Pa.

ELEKTRONNA PREGLEDNA S X ZAKLI

Stari in izkušeni zdravnik, s 38 letno prakso. Zdravi uspešno in hitro vse bolezni, plača, šole, obisti, trganje, nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni moških. Odravi vsak bolezni katero pravae v svojo oazo. Uporablja najboljša evropska, ameriška in ostali delov sveta zdravila. Nis ke cene. Nasvet brezplačno. Teden pregled popolnoma jamčen. Pri meni s zdravi veliko število slovencev. Uradne ure od 9 zjutraj do 5 zvečer, ob nedeljah samo od 10 do 2 popoldan.

Slavanska Narodna

Podporna Jednota

Ostanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. tihoda

GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrit, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. P. D. 4, box 56, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jofek Kuhelj, 9333 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Clearo, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 51st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

John Ambrožič, box 251, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tausher, 674 Albany Ave., Rockspring, Wyo.

POROTNI ODBOR:

Anton Hrast, box 140, Canonsburg, Pa.
John Radisek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pletersick, box 436, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovič, 14815 Hale Ave., Collinswood, D.

UREDNIK PROSVETE:

Jože Zvertašk.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kera, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, box 251, Canonsburg, Pa.

Pritožbe preprijitve vsebine, ki sta jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, box 140, Canonsburg, Pa.

VSI DOPISI, razprave, skaki, namazila itd., se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korepondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvo in upravljalstvo "Prosvete" se rabi imena uradnikov, marveč napišite naslov, ki je ta naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

'PESKY BED BUGS'

(Prašek za stenice.)

MILTON STENIC. Samo pomislite: en zavitek za 300 novih stenice-komarov. P. D. Q. ("Pesty Devils' Quiescent"), ki zadestuje za en kvart znehanje tehnošne in uniči milijon stenice brez izjeme, kako so velike, od kod so prišle, ali koliko so stare, kakšne barve so ali sploh, in ravnotako uniči vse jajce vseh in tako prepreči novo salogo. A OBEKITE TO. Ta nova kemidna zmes se lahko dobi v vsaki lekarni. En zavitek za 300 novih stenice-komarov. P. D. Q. in je več vreden kot zeli sad starega uničevalca stenice. Stene ne so močite, da bi vam valili kakšno drugo ponaredbo, zahtevajte to kar zdravnik predpisuje. UNICI BOLJE NA PNEH. Emešno je videti, kako se odnese človek bolni a pes. UNICI KOKOŠJE UŠI. Ni treba, da imajo kokoši uši. Šte vredni zavitek, iz kojega se naredi en galon tekočine, uniči vse take uši. Dobi se pri vsaki lekarnarji, ako pa nima, lahko tudi naročite pri njemu.

Pomožite svoje znanje v naravoslovju.

Narava nam daje mnogo rastlin, s katerimi je mogoče zdraviti razne bolezni. Jaz imam v zalogi ter razpolagam raznovrstne suhe rastline, cvetja, jagode in korenine, take, ki zdravijo iz vseh delov sveta. Pišite po moj brezplačni cenik. Knjiga "Mali domači zdravnik", ki stane samo 25 centov, obširno opisuje veliko število rastlin in daje nasvet, za katere bolezni in kako se naj rabijo. Ne odlašajte, naročite takoj to potrebno knjigo.

MATH. FREEDR,

P. O. Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Telefon urada Court 2459.

Telefon na domu Neville 1870 R.

FRANCIS A. BOGADEK, slovensko-hrvaški advokat,

VRHOVNI ODVETNIK NAR. HRV. ZAJEDNICE, soba 103 Bakewell Building, vogal Diamond in Grant Sts.,

(nasproti Court Housa)

PITTSBURGH, PA.

ŠTEVILKE POVEDO VEČ OD BESED.

Za \$15. lahko kupite v našem dobroznanem prtilički izvrstno obleko za moške in mladeniče. Večinoma so prilagodne za jesenski in zimski čas. Obleke so narejene iz blaga najboljšje vrste in po najnovejšem kroju.

Temne, černe in plave barve.

Vse obleke

spolnsidanske in poletne — prenesli iz drugoga. Radstropja v prtiličje, kjer se vse prodajajo po enaki ceni.

Na kratko povedano: te obleke se prodajajo po \$15.00, a ka terimi boste zadovoljni brez obzira na vaše starost. Izvrstno delo, dobro blago in v vseh barvah.

\$15

Poskusite se in ugodne prilike, dokler je izobra velika. V našem slovenskem oddelku boste vedno našli na razpolago dovolj priljubljenih in posteljivih blaginjav.

KAUFMANN'S "THE BIG STORE" 57 AVE. SMITHFIELD & DIAMOND STS. PITTSBURGH, PENNSYLVANIA.

Slovenski oddelci se nahaja v prtilički, na 5th Ave., stranaka vrsta na desni strani.

ODMEVI.

(Nadaljevanje z 2. str.)

bojganske afere so se že naredili nekateri koraki, ki gotovo niso v prilog tatovom časti poštenih ljudi.

Kakor vedno tako tudi v vojnih časih se vedno obstajajo interesi. Ti so pripravljeni izrabljati patriotizem, demokracijo in vse, kar v danih okoliščinah prinese najboljše uspehe. Razni Stari in Pirei pa so kakor nalašč orodje, katerega se poslužujejo ljudje, ki zasledujejo svoje interese. Če pri tem trpe nedolžni ljudje, ki niso ničesar zakrivali, ni zato. Reče se o njih, da so nelojalni, da so sovražniki demokracije, kajti ljudje, nezmožni jezika, se tako ne bodo mogli braniti.

Slovensko ljudstvo pa deluje nevtrastno naprej za pravo jugoslovansko in svetovno demokracijo, za pravo osvoboditev jugoslovanskih in prilog njih samih, ne pa dinastije. Na naši strani je ljudstvo. Na drugi strani je denar in advokatska inteligenca. Demokracijo pa ne bodo pridobili advokati, nego ljudstvo. Ako ste za demokracijo, tedaj prenehajte s tajnim ruvanjem, z intrigiranjem proti poštenim slovenskim delavcem in vojakom, pa se lotite dela za pravo demokracijo, v kateri ne bo vladarskih veličanstev po božji milosti.

Pred Pilsen Auditorijem je zunan nad vrtni velik napis: "Convention of the Yugoslav Democracy." V dvorani zborujejo izvoljeni zastopniki ameriških Slovencev iz vseh krajev Združenih držav. Navzoči so tudi Hrvatje in Srbi. To je konvencija jugoslovanske demokracije!

Kdo je prodal Rusijo?

(Konec.)

Leninu se veliko očitja, da se je "prodal Nemčiji," da je iz simpatij do kajzerja ali morda proti velikim podkupninam sklenil mir s centralnimi državami. Te govoriče so navaden bluff. Lenin ima ravno toliko simpatij do kajzerja in njegove monarhistično-kapitalistične vlade kakor jih je imel do ruskega carja. Lenin se ni dal nikdar podkupiti prej, dokler se je klátil kot pregnanec po Evropi in ko bi bil lahko imel ime nitno advokatsko službo v Rusiji z udobnim življenjem brez poljejskih vohunov za svojim hrbtom — iz kakšnega razloga bi pa to storil zdaj, ko je s svojega stališča dosegel cilj, za katerega se je boril vse svoje življenje: revolucijo in socialistično republiko? Prav lahko je mogoče, da je med boljševiki več ali manj nemških špijnov, ki delujejo prikrito za interese kajzerjeve Nemčije; saj so bili med boljševiki tudi carjevi špijoni in omenili smo že, kako je bil tajni policist celo izvoljen delegatom in kako se je udeležil Leninove tajne konference v Pra-

gi. Toda Lenin ne more pomagati, če izrabljajo nemški špijoni in intriganti njegov sovjetski sistem za svoje umazane namene kakor ni mogel preprečiti taktat, da ne bi car bil poslan svojega vohuna na njegovo konferenco. V Ameriki so tudi nemški špijoni in morda jih je zelo mnogo, pa zaradi tega nihče ne reče, da je Wilson ali ameriška vlada kriva, da so kajzerjevi vohunji tukaj. In verjetno je, da so kajzerjevi agentje našli v Rusiji zelo gorko gnezdo, in sicer zato, ker sovjetska vlada nima protivohunškega sistema, da bi jih lahko iztrebila. Nemški špijoni enostavno nastopi kot goreči socialist in zelo radikalen agitator in priprosti boljševiki na kmetih in po tovarnah, ki mislijo, da so zdaj vsi ljudje bratski in odkritosrčni kot so oni, mu vse verjamejo. Ta nesreča strašno tepe današnjo Rusijo in konec je ne bo prej, dokler revolucija v Nemčiji ne zdrobi špijonstva kot ga je zdrobila v Rusiji.

Sumljivo je seveda tudi to, zakaj je Lenin tako popustljiv na pram nemški vladi, medtem ko je proti zavezniškim in ameriški vladi bolj trd in nekako aroganten. Kdor ne pozna Lenina in njegove vlade, mora iz tega zaključiti, da je gorak kajzerjev zaveznik. Ampak stvar je druga. Ker je Lenin že storil prvo napako, da je sklenil mir, mora logično zdaj giniti iz napake v napako, če hoče, da se ohrani nesrečni mir, dasiravno je le na papirju. Druga stvar je, da so kajzerjeve čete bližje Rusije in predno bo Lenin pastil, da Nemčija aktualno okupira Moskvo, bo vsekakor dal še marsikakšno koncesijo pruskim despotom, samo "da bo mir."

Vladajoči in posedujoči krogi v zavezniških državah in Ameriki ne zamirajo Leninu toliko, ker je vrgele Rusijo iz vojne kolikr mu zamirajo zato, ker je pričel uvajati socializem v Rusiji. Njegov največji greh, ker je ertal ruske državne dolge in spravil buržoazijo, zemljiške fevdalce in kapitaliste na kant.

Ampak vse sovraštvo, ki je splamenelo širom sveta proti Leninu in njegovi vladi, ni še nobena nesreča za mednarodni proletarijat, če je to, kar danes izvršuje Lenin, res socializem, in če je sovjetska republika pod boljševiško vlado res socialistična republika. Ali je?

Na žalost moramo priznati, da ni.

Leninov socializem, kakršnega on prakticira že od novembra 1917, je nesreča za mednarodno socialistično gibanje. Kapitalisti vsega sveta že zdaj kažejo na Rusijo z demonstrikalnim nasmehom, češ: "Ali je to vaš socializem?" Zato pa čaka faktorje mednarodnega delavskega gibanja težka naloga, da čimprej pouče svet, da so ruski boljševiki strašno zablodili s svojimi ekstremnostmi in da na ruski republiki, kakršna je danes, je socialistično le ime in nič drugega.

Resnica je resnica, pa naj bo še tako grda in boleča.

Mednarodni socializem ni še nikjer nič proletarsko diktaturo, pač pa je njegovo načelo, da prava demokratična ali ljudska vlada mora biti izraz volje večine. Nobena država se ne more imenovati socialistična, dokler ni v stranki večine vsega naroda; in tudi, če je večina ljudstva izvolila socialiste na čelo države, se ne more izvršiti socialna revolucija po socialističnem programu, ako niso gospodarske razmere zrele za to.

Ne vemo, kako je z boljševiško večino v Rusiji. Verjetno je, da je imel Lenin večino za seboj v ruski socialistični stranki. Trditelj boljševikov, da imajo na svoji strani 90 odstotkov vsega ruskega prebivalstva, pa ne more biti verjetna. Toliko odstotkov namreč zavzemajo kmetje in delavci, toda dnevniki dogodki v Rusiji nam dokazujejo, da vsa ta masa ni v enem taboru, ker drugače bi ne bilo tako ostrih in večnih civilnih bojov. Menjševiki so še močna stranka in socialni revolucionarji imajo tudi precej številne vrste; poleg teh je še nebroj drugih delavskih strank in stranic, ki se v glavnem strinjajo s socialističnimi načeli. Ako bi bila vsa ta masa res zedinjena in složna, potem bi bila nepotrebna vsaka proletarska diktatura, kajti deset odstotkov buržvazije bi se ne moglo ganiti, a kam da bi se upirala z orožjem.

Iz tega torej sledi, da nimajo boljševiki večine v proletarski masi, pač pa so si naredili umetno večino s tem, da so izključili od zastopstva nasprotno stranko v krajevnih svetovih, centralnem odboru in na kongresih za toliko odstotkov za kolikor ni ogrožena njihova večina. Njihova taktika je, da boljševiki predstavljajo ruski proletarijat in da je volilna sleparija, če ni izvoljen boljševik kadar so volitve. Iz tega razloga je Leninova vlada razpustila in razpršila ustavodajno skupščino v novembru minolega leta, ker so imeli boljševiki veliko manjšino.

Dalje nam ni še znano, v koliko je Lenin izvedel točke minimalnega socialističnega programa v Rusiji. Fakti v tej zadevi najbrže ne bodo znana, dokler se ne konča vojna. Poročalo se je sicer mnogo o konfiskacijah tovarn in velikih zemljišč, o podržavljenju bančnega sistema in o neke vrste drugih gospodarskih naredbah, ali podobnega in jasnega vpogleda v te reči še nimamo.

Odkritosrčno rečemo, imeli smo upanje v uspeh boljševikov in še danes ne dvomimo, da niso imeli dobrih in poštenih namenov. Toda nesreča je hotela, da so si izbrali najslabši čas za gospodarski preobrat — čas, ko je prvič dolgotrajna vojna in drugi silna revolucija vrgla iz tira vse prejšnji življenjski despotizem in stiske železnice, kar jih je bilo in spravila ljudske mase v največjo zadrego valed pomanjkanja živil

in delovnih moči. Druga nesreča je pa bila, da Lenin ni hotel priznati velike neugodnosti razmer. Kjer ni modernizirana kapitalizma z industrijskim vred, tam ni tudi mogoče organizirati moderne socialistične družbe. Rusija pa ni bila le revna na modernem industrijalizmu, temveč je bila do revolucije še v gotovi meri fevdalna država, v kakršni so interesi industrijalev oziroma mladih kapitalistov in delavcev skoraj identični. Boljševiki so torej prezrli najbolj pereče dejstvo, da se morajo ljudje ravnati po gospodarskih razmerah, kakršne so, ne pa razmere po ljudeh. Zato so pa naleteli na ovire, ki so bile neprepredljive in tedaj se je razblinil ves njihov idealizem o svobodi in grdo razočaranje in to razočaranje je rodilo posledice, ki nikakor ne delajo časti mednarodnemu socializmu.

Civilna vojna, ki jo vodijo boljševiki proti menjševikom in ostalim proletarskim organizacijam v Rusiji, je ne samo neopravičljiva, temveč tudi neodpustljiva. In če je neodpustljivo izživanje krvavih konfliktov v masi, so eksekucije posameznih socialistov, pripadajočih nasprotnim frakcijam, naravnost zločin, infamen zločin — ako so namreč poročila o teh eksekucijah resnična, toda boljševiška vlada do danes še ni zankala teh poročil.

Lenin bi bil sijajno uspel, če bi bil dovolil, da se združijo vsaj vse socialistične organizacije in da so proporcionalno zastopane v ljudskem komitatu; na ta način bi bila izključena nezasičena civilna vojna med delavci in mučili samimi in proletarska masa, organizirana v svetovju, bi imela večjo silo in večjo kontrolo nad buržoazijo in monarhističnimi elementi. Rusija bi bila ohranila svojo politično celoto in bi se ložje branila proti kajzerjevim roparjem na zapadu in jugu. Ampak če bi bil Lenin to storil, bi ne bil več Lenin — in oktobrska revolucija bi bila nepotrebna.

Kaj pravijo socialisti znanj Rusije o boljševiškem režimu? Scheidemannova večina v Nemčiji jih je obsodila, dasiravno se je nemški imperializem veliko okoristil z brest-litovskim mirom. Scheidemann pravi, da ne bo Nemčija nikdar posnemala boljševizma. Dali tako pravi iz prepričanja ali iz strahu pred kajzerjem, ne vemo. Kaj pravijo socialisti manjšina na Nemškem, nam ni znano. V Avstro-Ogrski imajo boljševiki mnogo pristašev, posebno med priprostim delavci, ki so pod vplivom manjšinskih in radikalnih voditeljev.

Levo krilo socialistične stranke na Švedskem je skozinsko boljševiško, medtem ko je izjavil Hjalmar Branting, voditelj večinske ali zmerne stranke, da je boljševizem karikatura (spaka) socializma. Na Angleškem imajo boljševiki precej pristašev med pacifisti v neodvisni delavski

stranki. V Franciji ni posebnih simpatij do Leninove vlade, toda obe frakciji — večinska in manjšinska — stojita na stališču, da naj Rusija sama reši svoje zadeve brez zunanje intervencije.

Ameriška večinska frakcija je povsem boljševiška, medtem ko manjšinski socialisti ne odobravajo Leninove in Trockijeve taktike. Ravno tako je v Italiji, kjer igra večina socialistične stranke pacifistično in protivojno politiko.

Iz tega je razvidno, da je Internacionala precej razdvojena v sodbi o boljševizmu. Seveda pristaši boljševikov so pristaši samo zato, ker so proti vojni in za mir za vsako ceno. Ameriški pacifisti simpatizirajo z vsakim, ki je proti vojni, pa naj bo ruski boljševik, kanadski klerikalec, ameriški vodopivec ali jugoslovanski avstrijakant.

Težko je upati, da bi vodilni boljševiki popravili svoje napake. Predaleč so zabredli in razmerje, ki je nastalo med sovjetsko vlado in centralnimi ter zavezniškimi državami, jih naravnost sili, v nove in nove vratolomnosti. Afera s Čehoslovaki in intervencija od vseh štirih strani je spravila Rusijo v položaj, v kakršnem se je nahajala Francija ob času svoje velike revolucije, ko je vsa monarhistična Evropa planila po mladi republiko. V tem momentu je nemogoče reči, kaj pride jutri in kaj se skuha iz nesrečnega ruskega kaosa.

Eno upanje nam pa ne zamre nikdar: Rusija se nikdar več ne vrne v stari despotizem, pa naj ga vsiljujejo odkoderkoli. Ruska revolucija ne bo zastoj in svoboda ruske republike bo živela.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. K. Ludlow, Colo. — Četudi ste vi služili v kaki tuji armadi in ste potem postali državljani te republike, se lahko vrnete v domovino državo, v kateri ste bili rojeni, z ameriškim potnim listom in vlada, katere podanik ste bili prej, vam ne more ničesar, pa četudi ste bili vojak v njeni armadi. Nekaj drugega je, če kdo ubeži iz države, ker je zakrivil kakšno hudodelstvo, kakor umor, požig ali kaj podobnega. Hudodelcev kot takih ne protektrira nobena vlada, četudi jih semintja ne izročajo državam, v katerih so zakrivali kak zločin. Državljeni ameriške republike uživajo kar največji protekcije v vseh državah, ker imajo Združene države velik ugled v vsem mednarodnem svetu; še večje bodo imele pa po tej vojni, kajti Združene države bodo vodila sila v bodoči svetovni politiki in vodilno vlogo so pričele igrati že v sedanji vojni.

Nekateri rojaki imajo navado, da vidijo pred seboj Avstrijo kakoršno so zapustili pred mnogimi leti in si predstavljajo, da bo imenovana monarhija ostala takak skozi vso zgodovino. Obstoj

avstrijske države po tej vojni je ena velika uganka. Tudi, ako slučajno se ostane, bo to popolnoma druga država, kakoršno smo zapustili. Ako bomo centralne države popolnoma premagali, kar se bo brez dvoma tudi zgodilo, tedaj bo stara habsburška Avstrija, ki je obstajala pred vojno, le še država preteklosti.

Dopisnikom: Pri listu smo sedaj zelo zaposleni, zato prosimo dopisnike potrpljenja. Dva urednika odideta na konvencijo S. N. P. J. in poleg tega imamo sedaj konvencijo mnogo izrednega dela. Dopise bomo uredili in jih priobčili, kakor hitro nam bo dopustil čas.

Vojake opozarjamo, naj pošljajo dopise najprvo vojaški cenzuri v odprtih pisnih, kajti drugače jih ne moremo priobčiti, četudi ni v njih nič takega, kar bi bilo v navskrižju z vojnimi naredbami. Pismo lahko naslovite na: Camp Censor, letter for publication in Prosveita, Slovenian Daily newspaper, 2657 So. Lawrence Ave. Chicago, Ill.

F. A. Pullman, Ill. — Chicago ima 35 volilnih okrajev (wards). Uradniki okraja Cook se volijo večinoma v splošnem za ves okraj, kot okrajni komisariji, šerifi, maršalski ogledniki, okrajni sodniki in še nekaj drugih uradov. Volilni okraji pa obstoje za zastopnike v državno legistaturo in nižjo zbornico kongresa Združenih držav.

Mesto Chicago je imelo leta 1910, ko je bilo zadnje javno ljudsko štetje, 2,185,283 prebivalcev. Vladni preračun leta 1916 izkazuje 2,497,722 prebivalcev v Chicagi. Zadnji mestni imenik (1917) jih pa izkazuje 2,652,000.

Okraj Cook je imel po zadnjem ljudskem štetju leta 1910 240,233. Od leta 1910 pa je prebivalstvo okraja Cook že zelo naraslo, kajti sedaj ima samo mesto Chicago več prebivalcev, kakor omenjena leta ves okraj Cook.

S. K. Universal, Ind. — Ena ameriška milja ima 8furlongov, tj. je 5280 čevljev. Kilometer ima tisoč metrov dolgotestne mere, ali 3280 čevljev in 10 palev. Ameriška milja je 2000 čevljev in deset palev daljša, kot pa kilometer.

VLADA JE NAPRAVILA POGODBO Z NAD 400 UČILIŠČI.

Washington, D. C. — Vojni departament je napravil z učilišči pogodbo, da bodo v njih poučevali mladeniče, ki vstopijo v armado in imajo potrebno šolsko izobrazbo. Teh učilišč je do sedaj nad 400, toda vojni departament napravi še z drugimi učilišči pogodbo.

Ta poduk pomeni, da doženejo, če je rekrut sposoben za oficirsko šolo. Če ga pronajdejo sposobnim, ostane v šoli. Ako doženejo, da rekrut ni sposoben za poveljevanje vojakom, ga izločajo tehnično, ali ga pa uvrstijo nazaj v naborno listo.

IZKOPNINA.

Artur Endres:

Dva dni je že južno od Damaska je bilo delovno polje mladega učenjaka. Tam je v pesku pušave ležalo napol izkopano mesto iz Nebukazarjevih dni. Kamenj in templji so pričali o dobi slavne velikosti in pravilničnega sijaja.

Na tem kraju preteklosti je preživel učenjak mnogo mesecev v znanstvenem delu daleč od domačih navad in domačih družbe. Dosegel je lepe uspehe pri svojem raziskavanju in se je odpravil na pot proti domu. Njegova majhna karavana je že bila na poti proti mestu; on sam pa je hotel, spremljan po svojem slugi, drugi dan slediti s pospešeno ježo.

Bil je dan v poletju čudovite jasnosti in miru. Sonce je že stalo nizko na zapadu in obsevalo pušavo s škrlatno lučjo. Učenjak je hodil med razvalinami mesta, da se poslovili od priljubljenega taborišča.

Obhod je bil skoraj končan, ko je raziskovalec opazil v zidu luknjo, ki je najbrž nastala vsled udarca, ki ni zadel pravega mesta. Učenjak je s palico tipal skozi luknjo in ko je čutil umetno omejitev, je kmalu odstranil še tisto kamenje, ki je zapiralo votlino.

Votlina je bila prosta. Na tesnem prostoru kakor v prsti je v otrplosti tisočletnega miru ležala mumija na razpadlih tkaninah.

Poln znanstvene radovednosti je raziskovalec preiskal grob. Toda kamenje krogokrog je bilo mutasto in mumija sama mu ni dala mnogo pojasnila. Ležala je brez navadnih debelih obojev, skoraj gola na zemlji, brez nakitja in mrtvaških daril. Toda pod njeno glavo je bil zviti pergament, ki ga je učenjak urno razvil. V mešanici hebrejščine in arabščine so pokrivali pobledeli znaki žolti pergament.

Ko je raziskovalec s trudom prečital prve besede, je obstrel. Pogled mu je spaval tje v praznino in misle njegovega obraza so se napevale v divjem razburjenju in osupu.

Tako je čital poročilo, da so Jezusa Kristusa, imenovanega kralja Židov, zasledovali in v Jeruzalemu križali. Privrženec njegovega nauka pa so ga prenesli iz mesta, ga tukaj skrili in pokopali.

Po teh minutah brezmejnega pomena se je učenjak v vrtinec razburjenja in olajšujoč svoje telo vrgele v pesek pred odkritim grobom. Pogled mu je spaval proti širnemu in naračnemu nebeškemu oboku, ki se je spenjal nad pušavo.

Dočim je njegova desnica z vso silo pritiskala na mrzlično razburjeno arce, je njegova levica krčevito držala pergament, katerega vsebina bo cela ljudstva iztrgala iz vsakdanjosti, še več, prisiliti mora ves svet do sekunde tišine!

V glavi moža pa, ki je sedaj imel oblast, da spravi milijone knjig ob vrednost, in čegar ime se je nahajalo pred svetovnim slovesom, ki se poraja le po stoletjih, v glavi teag moža pa v tem trenutku ni bilo misli! Le kri mu je bučala brez melodije in besed ter pustila raziskovaleca ležati na pesku kot živo maso mesa.

Zgodaj jutraj pa je proti Damasku zdiral sel z zapечатim pisnom. S kratkimi besedami je učenjak naznanil svojo najdbo duhovniku, edinemu svojemu prijatelju na tej tuji zemlji.

Od Damaska do mesta izkopin je bilo dva dni potovanja. Toda že tretji dan po odhodu sla se je zgrudil dirjač ves poten in trepetajoč pred razvalinami starega mesta. Z njegovega hrba pa je skočil duhovnik, še omoten od divje ježe in z vsemi znaki najposvetnejšega razburjenja. Preko njegovega pozdrava je sopihalo vprašanje: "Kje? Kje?"

Brez besede, toda že s ponosno kretnjo zmagovalca je vodil učenjak svojega prijatelja k grobu.

Duhovnik je padel na kolena ter strmel v odprino. Ali koliko so tudi vpraševale njegove izbuljene oči, mumija je ostala molčeča in odgovor je dal še preperel pergament.

Na vprašajoči mir učenjaka je končno vzdihnil odgovor: "Res je, res! Vse je resnica!" in z obema rokama si je učitelj krščanskega nauka zatisnil oči pred svetom.

Ponovna tišina je ločila oba učenjaka.

"Ti hočeš torej uničiti vero milijonov?"

"Kako tragično se ti to dozdeva. Tako visoko se vendar ne peni nobeno morje, da bi se ne pomiril."

"Ti nisi nikoli poznal prave vere. Tvoje študije so te odvedle daleč proč. Toda poznam mnogo, zelo mnogo are, ki bi obupala, če bi ne imela te vere. . . Kaj ti brani molčati?"

"Molčati? Pravica resnice!"

Duhovnik se je mučno zasmel. "En pojem

se. . . ki ga bom oživil!" In vedno hitreje so se križala vprašanja in odgovori, vedno strastnejše so plamenale njiju besede.

Iz boja vztrajajoče vere z znanostjo sta izšla dva nepremagana, da si početa nočnega odmora.

Duhovnik je vstal iz svojega ležišča. Bila je kratka nespečna noč, v kateri so se utrudili njegovi čuti. Njegove misli so se posvetovale ter uvaževale, zametovale in prepirale in so se končno zedinile. In telo, ki je čutilo sklep, se je zgrozilo in okamenelo svoje poteze.

Sel je na prosto ter iskal učenjaka za razgovor.

Za zidom paganskega templja je slišal njegove korake.

Vstopil je. Objel ga je mračen pogled.

"Imel si slabo noč. Tvoj spanec je bil mučen."

"Rekel si."

"Tudi moja prva noč je bila slaba. Da, to razodetje bo še mnogim povzročilo bdeče noči."

"Torej ostaneš pri svojem sklepu?"

"Ali misliš, da bi odstopil? Nikdar! Mrzlično stremim za ciljem!"

"Svet ti ne bo hvaležen."

"Bodisi, če je stremljenje spoznanja v njem pokvarjeno!"

"Odpusti, Usmili se vernikov!"

"Govoriš gluhim ušesom. Moj sklep je trden."

"In ti ne boš oznanjal rešenja?"

Glas je donel brezovčno kot poguba.

Prestrašen se je obrnil učenjak. Zazri je skremženo meduzino obličje, v katerem so na videz živele samo oči. Samo eno sekundo in s strahnim pojmovanjem nevarnosti sta se že spopadli telesi obeh mož.

Borba je bila tiha, brez klica; v svojem miru je skrivala smrtno slutnjo.

V slepem fanatizmu sta se dve roki vedno tesneje in vedno bolj krčevito stiskali in na tehničci boja se je nagnil jeziček zmage iz svojega ravnotežja!

Sedaj omahovanje in padec, raziskovalec se je brez življenja zgrudil na kamenje paganskega žrtvenega templja.

Duhovnik je hitel s pergamentom k grobu Jezusa. In njegovo telo se je sedaj stisnilo na najtesnejši obseg časa.

Z mrzlično naglico je prižgal majhen plamenček na telesu gospoda, in ko je ognjena duša z dimom plavala proti nebu, je vrgele pergament v ogenj.

Zapustile so ga moči ter položile nezvestnega na zemljo.

Duhovnik se je zavedel šele v nočni senci. Vstal je, pogledal zvezdo, ki mu je kazala proti globini pušave.

Potem je odšel brez brašna in orožja v pušavo pustino.